

ההוא ארנקא דצדקה דאתי לפומבדיתא
[מעשה בארנק, סכום כסף, שהגיע
לפומבדיתא כדי לחלקו לעניים].

אפקדה רב יוסף גביה ההוא גברא [רב יוסף
שהיה גבאי של עניים, ציוה להפקיד את
הכסף אצל אדם אחד].⁽³⁰⁾

פשע אותו אדם בה, בארנק הצדקה, אתו
[באן] גנבי וגנבוה.

חייביה רב יוסף את אותו אדם לשלם את
הפקדון שאבד, היות והוא פשע בשמירתו.

אמר [שאל] ליה אביי: והא תניא בברייתא:
"לשמור", אם הפקיד אדם אצל חבירו חפץ
לשמור ופשע בו ואבד, הרי הוא חייב
לשלם, ולא אם הפקיד אצלו כספי צדקה כדי
לחלק לעניים, ומדוע חייבת את אותו אדם
בתשלומים?!

אמר לו על מנת לפטור, על דברי הברייתא
הפוטרת?!?

אלא אמר [תירץ] רבה: אמנם הא והא, בין
המשנה ובין הברייתא, מדברות באופן
דאתא לידיה.

ואף על פי כן לא קשיא:

הא, המשנה דיברה באופן דאתא לידיה
בתורת שמירה, ובאופן זה אין דעתו למחול
לו על הזיקו, אלא אם אמר לו בפירוש על
מנת לפטור.

והא, הברייתא מדברת באופן דאתא לידיה,
מעיקרא, בתורת קריעה, שאם מראש נמסר
לו החפץ על מנת לקורעו, לא חלים עליו
חיובי שמירה, והרי הוא מחל על הזיקו בכל
אופן.⁽²⁹⁾

רב יוסף היה גבאי וממונה על הצדקה
לעניים.

אבל אם אתו לידיה בתורת שמירה, אף
שמצד מזיק הוא פטור, מכל מקום מדיני שומר
הוא מתחייב, כי בדיבור בעלמא לא פוקעים
חיובי השמירה שלו. [והא דאם אמר על מנת
לפטור פטור יתכן שהוא מטעם מחילה].

ולדעת התוספות, החילוק בין אתי לידיה
בתורת שמירה או לא הוא, דאם כבר נעשה
שומר והתחייב בשמירת החפץ, אזי אין לפוטרו
בלא אמירה מפורשת, אבל אם עדיין לא חלה
עליו סיבת חיוב, כאשר אמר לו קרע כסותי
קודם שחלו עליו שום חיובי שמירה, אז מספיק
לומר קרע את כסותי כדי שתהיה כאן הוכחה
שדעתו למחול — על פי חידושי רבי שמעון
שקאפ סימן כה.

30. בפשוטו היה נראה לפרש שרב יוסף קיבל

על כן פירשו התוספות דהכי קאמר: לשון
לשמור משמע שנתן לו על מנת לשמור בלבד,
אבל אם בשעת מסירת החפץ לשמירה ניתן
לשומר רשות להזיקו, אין כאן דיני שמירה כלל,
ובאיזה אופן חייבה המשנה?! [לדברי תוספות
ניחא לשון הגמרא דמשמע שמתיבת "לשמור"
קא מקשי].

29. כך היא שיטת תוספות, שהחילוק בין שומר
לבין מי שאינו שומר, הוא באומדן הדעת, אם
כוונתו למחול או לא.

אך ב"קצות החושן" רמו א פירש על פי דברי
הרמב"ן [ראה לעיל צב א בהערה] שאם אמר לו
הבעלים שיקרע את כסותו, אין שייך חיובי מזיק
בכל אופן, היות ואמירתו גרמה לנזק, ובאופן
שהבעלים גורם לנזק, אין המזיק מתחייב.